

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ.....หนองกงศรี.... จังหวัด.....กาฬสินธุ์.....
ข้อมูล ณ วันที่.....๑๓.....เดือน.....มิถุนายน...พ.ศ.....๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนางสมจิตร นาสมใจ.....
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๔๔ หมู่ที่ ๒ ตำบลหนองสรวง อำเภอ
หนองกงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์...
โทรศัพท์ ๐๘๒-๕๕๑๓๙๐๘, ๐๙๑-๘๗๔๑๑๐๔
Facebook สมจิตร นาสมใจ
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๑๔
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ...ประถมศึกษา....
สถานศึกษา ...โรงเรียนหนองสรวงวิทยาคม....
คณะ/สาขาวิชา-.....
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบ
อาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....-.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๒๒๒,๕๐๐..... บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....เกษตรผสมผสาน....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๓.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ๒.๑ แปลงปลูกมันสำปะหลังแสดงการระยะปลูกแนวใหม่เพื่อลดต้นทุน ผสมกับการให้น้ำหยดเพื่อเพิ่มผลผลิต
- ๒.๒ แปลงมะม่วงมาตรฐาน GAP
- ๒.๓ แปลงเกษตรผสมผสาน

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๓.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ๓.๑ เกษตรผสมผสาน
- ๓.๒ การปรับปรุงบำรุงดิน
- ๓.๓ การผลิตไม้ผล

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๖.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าหลักของ ศพก.
- การยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร...

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- บัญชีต้นทุนอาชีพ
- การปรับปรุงบำรุงดิน
- การผลิตไม้ผล

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรเกษตรผสมผสานซึ่งมีการใช้ปัจจัยเกื้อหนุนกันในฟาร์ม เริ่มด้วยการเลี้ยงควายนำมูลควายไปทำแซนวิสเลี้ยงปลา การตอนกิ่งไผ่ การปลูกไผ่เพื่อนำกิ่งไผ่ไปใช้ในแปลงมะม่วง การเลี้ยงกบเพื่อการค้า การเพาะเห็ด การปลูกผักต่างๆเพื่อสร้างรายได้ รายวัน รายเดือน ราย ๓ เดือน และรายปี โดยมีแปลงเรียนรู้พร้อมถ่ายทอดถ่ายทอดผ่านช่องทางออนไลน์ และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ดังกล่าว

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในการเข้าไปมีส่วนรวมการประชุมเครือข่ายศพก.และแปลงใหญ่ และได้นำเสนอแนวคิดแนวทางการพัฒนาเรื่องเกษตรเน้นหนักเรื่องของการปรับปรุงบำรุงดิน ดินเป็นหัวใจหลักของการปลูกพืช ต้องเริ่มต้นที่ดินดีก่อน ที่ศูนย์เน้นการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง โดย ทำปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ทำฮอร์โมนจากเศษปลาหรือหอยเชอร์รี่ผสมกับ พด. ๒ และกากน้ำตาลเพื่อเป็นฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโตของพืช และใช้ปุ๋ยหมักและฮอร์โมนจากสัตว์ปรับปรุงบำรุงดิน เลี้ยงดินให้ดินเลี้ยงต้นพืช

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

มีการเตรียมการจัดประชุมหารือคณะกรรมการเพื่อกำหนดหลักสูตรเรียนรู้ที่เหมาะสม พร้อมทั้งพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ในเรื่องการปลูกผักอินทรีย์ในเรื่องของระบบการเพาะกล้าระบบการให้น้ำส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์การใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงการปรับปรุงการเรียนรู้โดยด่วนวิเคราะห์ดินและปรับปรุงจัดทำข้อมูลประจำโดยเป็นข้อมูลพื้นฐานจากชุมชน มีการพัฒนาศูนย์เครือข่ายอยู่ตลอดและมีการประชุมคณะกรรมการในทุกๆไตรมาส เพื่อจะทำหลักสูตรที่เหมาะสมและเป็นปัจจุบันมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยประธานศูนย์เครือข่ายหลักและศูนย์เครือข่ายทุกๆตำบล ผ่านเวทีประชุม

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

ไม่ยากให้มีสารเคมีตกค้างในแปลงซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพเคยมีประสบการณ์จากการที่ได้ไปทำงานที่ต่างประเทศหรือประเทศอิสราเอลพบว่าพื้นที่ของประเทศอิสราเอลมีความแห้งแล้งแต่มีการนำระบบน้ำ มีการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่ามาใช้ในแปลงจึงได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนำระบบที่เคยใช้ในประเทศอิสราเอลมาปรับปรุงในแปลงของตนเองเป็นหลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ขาดองค์ความรู้ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร พยายามศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล และนำมาใช้ ปัญหาดินเสื่อมสภาพจากการใช้งานมานาน

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร

ได้มีการนำนวัตกรรมในเรื่องของการหมักสมุนไพรน้ำหมักไล่แมลงที่ใช้สมุนไพรต่างๆเช่น สะเดา สาบเสือ ยาสูบ ไพลแดง หมักร่วมกับพด. ๗ของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อช่วยในการป้องกันแมลงที่อาจจะก่ออันตรายให้กับพืชช่วยในการลดการระบาดของศัตรูพืช ลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้สารเคมี และยังสามารถเพิ่มผลผลิตให้พืชที่เราปลูกมีคุณภาพยิ่งขึ้น

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรในการผลิตน้ำหมักไล่แมลงประกอบด้วย

๑.ใบสะเดา/เมล็ด ๑ ส่วน

๒.ใบสาบเสือ ๑ ส่วน

๓.ใบยาสูบ/ยาเส้น ๑ ส่วน

๔.ไพลแดง ๑ ส่วน

๕. พด.๗ ๑ ชอง

๖.น้ำ ๑๐ ส่วน

๗.กากน้ำตาล ๑ ส่วน

วิธีการนำสะเดา สาบเสือ ยาสูบ ไพลแดงมาทุบรวมกัน จากนั้นนำไปหมักกับ พด. ๗ และกากน้ำตาลมาทิ้งไว้ ๗-๑๔ วัน กรองเอากากออกแล้วเก็บไว้ สามารถนำไปใช้ป้องกันแมลงได้ อัตราการใช้ ๒๐ซีซี ต่อ น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นตอนเช้าหรือตอนเย็นเพื่อป้องกันแมลงกัดกินพืชที่ปลูก

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

-ดำเนินการตรวจสอบดินความอุดมสมบูรณ์ค่าความเป็นกรดเป็นด่างและปรับปรุงตามคำแนะนำของผลการวิเคราะห์ที่ได้มาเน้นในการปรับปรุงสภาพดินให้สามารถอุ้มน้ำเพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดจากสภาพอากาศที่ผันแปรในปัจจุบัน

-การเลือกใช้พันธุ์มันสำปะหลังที่สามารถทนต่อโรคใบด่างและทนต่อสภาพอากาศ

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) มันสำปะหลัง พื้นที่ปลูกจำนวน ๘ ไร่

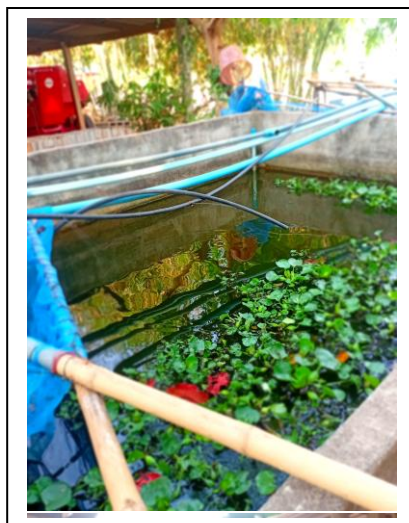
๑.๒) มะม่วง พื้นที่ปลูกจำนวน ๒ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) กบ จำนวน ๒ บ่อ

๒.๒) ปลาหมอ จำนวน ๒ บ่อ

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) ควาย จำนวน ๒ ตัว

๓.๒) วัว จำนวน ๕ ตัว

๓.๓) ไก่ จำนวน ๖๐ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๕ ชนิด ประกอบด้วย

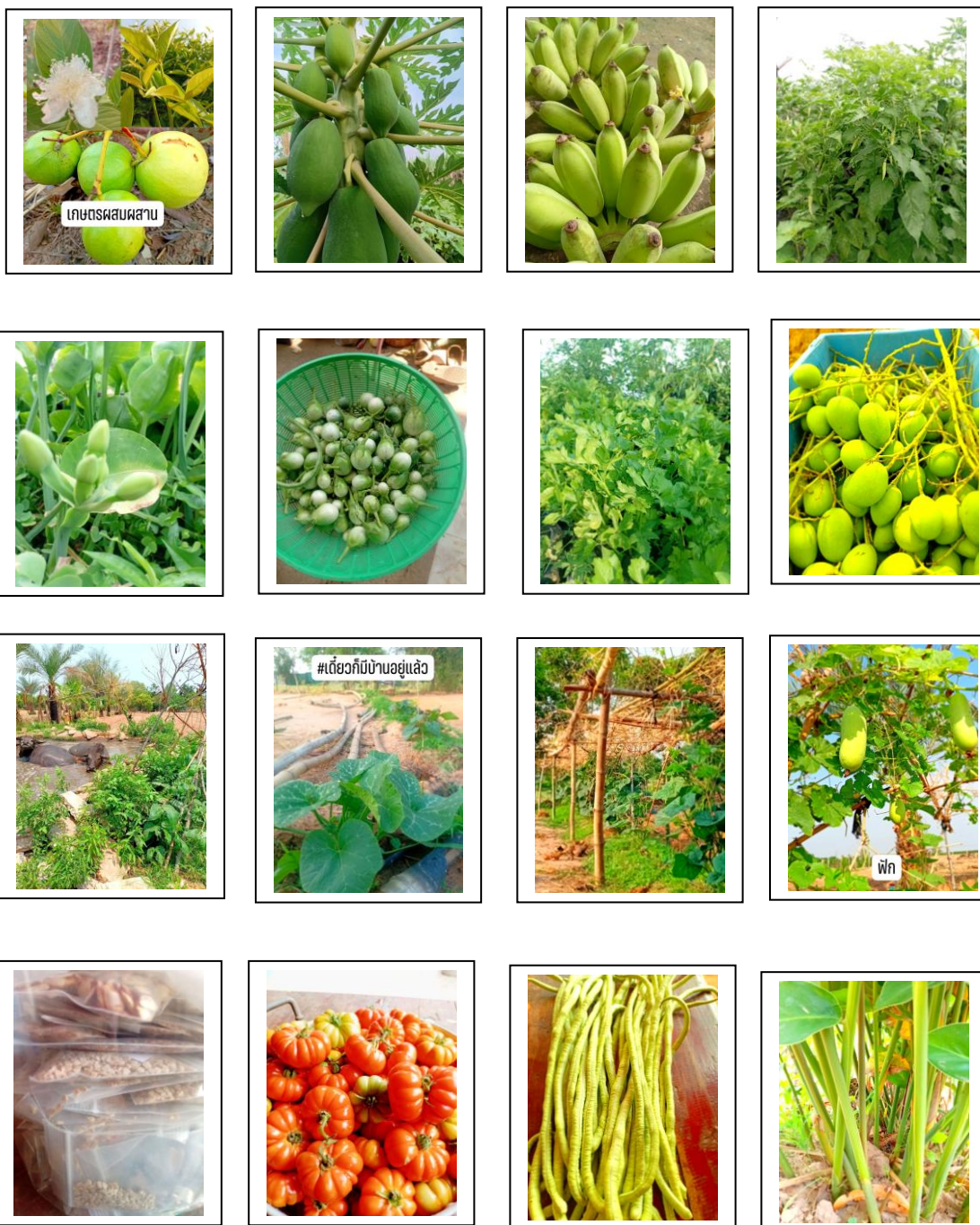
๔.๑) พริก จำนวน ๑ งาน

๔.๒) มะเขือ จำนวน ๑ งาน

๔.๓) ถั่วฝักยาว จำนวน ๑ งาน

๔.๔) ฟักทอง จำนวน ๑ งาน

๔.๕) ป่าเศรษฐกิจพร้อมเห็ด จำนวน ๑ งาน

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้

๑) สินค้า เกษตรผสมผสาน มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) เกษตรผสมผสาน เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๒) มะม่วง เป็นเงิน ๓,๒๐๐ บาท/ไร่

๑.๓) มันสำปะหลัง เป็นเงิน ๒,๐๗๕ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๖,๗๗๕ บาท/ไร่

รายได้ ๑๐,๒๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชผัก เช่น ถั่ว พริก มะเขือ ผักสวนครัว

เฉลี่ยรายได้วันละ ๑๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผักสวนครัว ไข่ หน่อไม้ดอง

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๕๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ไข่ ปลา กบ

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ วัว ควาย มันสำปะหลัง มะม่วง

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ได้สุขภาพที่ดี ได้อยู่กับครอบครัว ได้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ให้กับชุมชนมีการปรับเปลี่ยนปลูกพืชที่

เหมาะสม ส่งเสริมให้คนรอบข้างปลูกพืชที่หลากหลาย นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

มุ่งเน้นในการปรับเปลี่ยนสู่การเกษตรยั่งยืน ด้วยการ ลดการใช้สารเคมี ที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม และหันมาใช้ ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ เพื่อฟื้นฟูและบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการ รักษาศัตรูพืชตามธรรมชาติ เพื่อสร้างสมดุลในระบบนิเวศ และพร้อมที่จะแบ่งปันความรู้และประสบการณ์นี้ให้แก่ชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษโลก

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

สุขภาพกายและสุขภาพใจจะได้ดีก็ต่อเมื่อมี ดินดี น้ำดี อากาศดี เพราะ ดินดี ปลูกอะไรก็งาม ให้พืชผลเติบโตอย่างสมบูรณ์ เป็นอาหารหล่อเลี้ยงร่างกายให้แข็งแรง ขณะที่ อากาศดีและสิ่งแวดล้อมดี ก็ช่วยให้จิตใจแจ่มใส ทำให้ชีวิตมีความสุขอย่างยั่งยืน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศูนย์ฯ ทำหน้าที่เป็น ศูนย์กลางในการส่งต่อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และมีความสำคัญต่อเกษตรกรอย่างทันท่วงที เช่น ข้อมูลราคาพืชผลทางการเกษตร, รายงานสภาพอากาศ, คำแนะนำในการจัดการและ

รับมือกับสภาวะอากาศแปรปรวน, รวมถึงการประชาสัมพันธ์นโยบายสำคัญอย่างการงดเผาในพื้นที่เกษตรกรรมการเกษตร

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- ถ่ายทอดความรู้ผ่านช่องทางออนไลน์เช่น Facebook tiktok
- โครงการเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นสถานที่จัดอบรมและเป็นแปลงเรียนรู้ให้กับเกษตรกร
- เป็นวิทยากรพัฒนาเกษตรกรผู้นำถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสาน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

การวิเคราะห์และประเมินสภาพพื้นที่ทางการเกษตรในแต่ละแห่ง เพื่อหาแนวทางในการ แก้ไข และปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสม มากที่สุด โดยพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ

การตรวจสอบชนิดของดิน ความอุดมสมบูรณ์ และปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เช่น ดินเปรี้ยว ดินเป็นกรด หรือดินขาดอินทรีย์วัตถุ เพื่อหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม เช่น การเติมปุ๋ยอินทรีย์หรือการปลูกพืชบำรุงดิน

การวางแผนจัดการแหล่งน้ำและระบบชลประทานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพาะปลูกได้ตลอดทั้งปี โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ประสบปัญหากล้งหรือน้ำท่วม

การส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ประโยชน์จากพื้นที่อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน เช่น การจัดสรรพื้นที่สำหรับปลูกพืชผสมผสาน หรือการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างเกษตรกรกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้การสื่อสารเป็นไปอย่างราบรื่นและลดขั้นตอนที่ยุ่งยากในการขอรับบริการต่างๆ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่น่าองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่น่าองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การสาธิตแปลงปลูกเพื่อการนำไปปฏิบัติจริงเพื่อให้เกษตรกรได้เห็นผลสำเร็จและสามารถนำไปปรับใช้ได้จริง โดยได้ดำเนินการ ทดลองปลูกในพื้นที่สาธิต และจัดทำข้อมูลเพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไป

ปฏิบัติได้เลยในปีถัดไป เช่นการแนะนำปลูกปอเทืองหมุนเวียนกับการปลูกข้าวโพด จะช่วยลดต้นทุนในการใส่ปุ๋ย ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ มีบทบาทหลักในการ เป็นผู้ประสานงาน กับ บริษัทผู้ผลิตแป้งมันสำปะหลัง เพื่อสร้างความร่วมมือและส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรมันสำปะหลังอย่างครบวงจร ซึ่งรวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการเพาะปลูก การรับซื้อผลผลิต และการยกระดับมาตรฐานคุณภาพให้ตรงตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมนอกจากนี้ ยังได้รับมอบหมายให้เป็น วิทยากรของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) หรือที่รู้จักกันในชื่อ สกร. โดยมีภารกิจสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรที่ยั่งยืนให้แก่ประชาชนทั่วไปและเกษตรกร เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาทักษะอาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

การดำเนินงานทั้งสองส่วนนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยมุ่งหวังให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างภาคธุรกิจกับภาคการศึกษา เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ.

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

บทบาทในการพัฒนาศูนย์เครือข่ายภาคการเกษตร มีบทบาทสำคัญในฐานะ ผู้นำการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โดยมุ่งมั่นที่จะยกระดับศูนย์ฯ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยและครบวงจรสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดทำแปลงสาธิต, การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาปรับใช้ เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต มุ่งเน้นการลดใช้สารเคมีและหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ได้เป็นศูนย์กลางที่ได้รับความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ จากหน่วยงานภาครัฐ และทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้นั้นสู่พี่น้องเกษตรกร ในพื้นที่ โดยพื้นที่ของเราเป็น ต้นแบบที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ทำให้เกษตรกรสามารถเข้ามาเรียนรู้และนำไปปรับใช้ในการพัฒนาการเกษตรของตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

จากความรู้ที่ได้รับมา จะนำไป ถ่ายทอด เพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ให้กับเกษตรกรใน ๒ รูปแบบหลัก คือ การทำแปลงสาธิตโดยลงมือปฏิบัติจริงให้เห็นเป็นตัวอย่าง เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจและสามารถนำไปทำตามได้ง่ายขึ้นและการถ่ายทอดด้วยคำพูดโดยอธิบายหลักการและขั้นตอนต่างๆ ให้ชัดเจน เพื่อเสริมความเข้าใจจากการลงมือปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังเป็น จิตอาสา โดยการนำผลผลิตส่วนหนึ่งไป บริจาคทำบุญ และยังร่วมเป็น แรงงาน เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ร่วมช่วยเหลือในงานบุญ งานบวช และงานแต่ง ด้วยการเป็นอาสาสมัครทำอาหารและช่วยงานต่างๆ ในชุมชนนอกจากนี้ ยังเป็นส่วนหนึ่งในการ กระจายพันธุ์พืชที่ดี ที่มีความต้านทานต่อโรคและแมลง เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปเพาะปลูกและลดการใช้สารเคมีได้ อีกทั้งยังส่งเสริมการปลูกและใช้สมุนไพรท้องถิ่น เพื่อเป็นทางเลือกในการดูแลสุขภาพและพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

การทำงานของเรายึดหลักสำคัญที่ว่า:

"มีอยู่ มีกิน ปลอดภัย สุขภาพดี และสิ่งแวดล้อมยั่งยืน"

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นางรวิศรา นรินญา เกษตรอำเภอนองกุ้งศรี

นางสาวมยุรฉัตร อุันทะยา นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นางสาวจิตลดา มาตตรา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

นางสาวสินธรา เคนคำภา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

นางสมจิตร นาสมใจ ประธานศูนย์

นายธณพงษ์ บุราณมย์ (ครอบครัว)

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการที่ใช้คือการสัมภาษณ์เชิงลึกมีการสนทนากลุ่มร่วมด้วย

ใช้เครื่องมือคือแผนผังความคิด (Mind Map) และแผนผังกระบวนการ (Process Flow Chart)

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

สภาพอากาศเลวร้าย ฝนตก การเดินทางลำบาก

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก อำเภอ .หนองกงศรี.. จังหวัด ..กาฬสินธุ์.....

ชื่อศูนย์ : ...ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอหนองกงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์

สินค้าหลัก :เกษตรผสมผสาน.....

พื้นที่เป้าหมาย : ๑๖๑,๗๗๒.๙๑..... ไร่

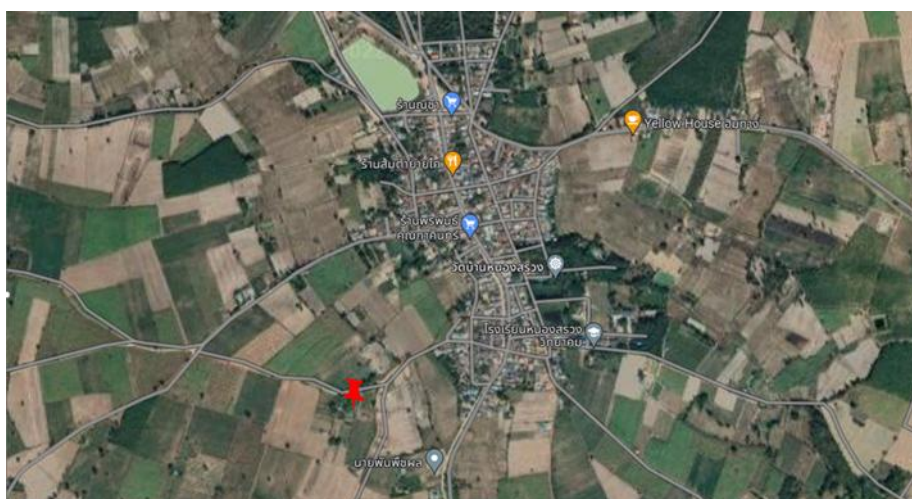
เกษตรกรเป้าหมาย :๘,๕๙๘..... ราย

สถานที่ตั้ง : บ้านเลขที่๔๔... หมู่ที่.....๒.. ตำบล.หนองสรวง... อำเภอ.....หนองกงศรี.. จังหวัดกาฬสินธุ์.....

พิกัด: Latitude ๑๖.๗๕๐๒๒๘๘๐๘๕๔๒๘ Longitude ...๑๐๓.๔๑๙๗๗๘๘๑๑๑๑๗

X ...๓๓๑๔๗๙... Y ...๑๘๕๒๕๘๖... zone๔๘...

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ :นางสมจิตร นาสมใจ..... อายุ ..๕๑... ปี

ที่อยู่ : บ้านเลขที่...๔๔... หมู่ที่.๒. ตำบล...หนองสรวง... อำเภอหนองกงศรี. จังหวัด..กาฬสินธุ์..

เบอร์โทรศัพท์ : .. ๐๙๑-๘๗๔๑๑๐๔

สถานการณ์ของพื้นที่ : พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางในการปลูกอ้อย มันสำปะหลัง มะพร้าว ยางพารา
สมุนไพร พืชไร่ ขมิ้นชันและปศุสัตว์ วัว กระบือ ไก่เนื้อ สภาพดินมีความเหมาะสมปานกลาง

แนวทางการพัฒนา : มีการอบรมหลักสูตรในเรื่องต่างๆเกี่ยวกับการพัฒนาศพก.มีการนำวัสดุเหลือใช้ในฟาร์ม
กลับมาสร้างมูลค่าโดยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง การเพิ่มมูลค่าสินค้า

การนำไปใช้ประโยชน์ : การลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง การจัดการพื้นที่ เกษตรผสมผสาน

หลักสูตรการเรียนรู้ : ๑. หลักสูตรหลัก - การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าหลักของ ศพก.

- การยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร

๒. หลักสูตรบังคับ - เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน

๓. หลักสูตรเสริม - บัญชีต้นทุนอาชีพ

- การปรับปรุงบำรุงดิน

- การผลิตไม้ผล

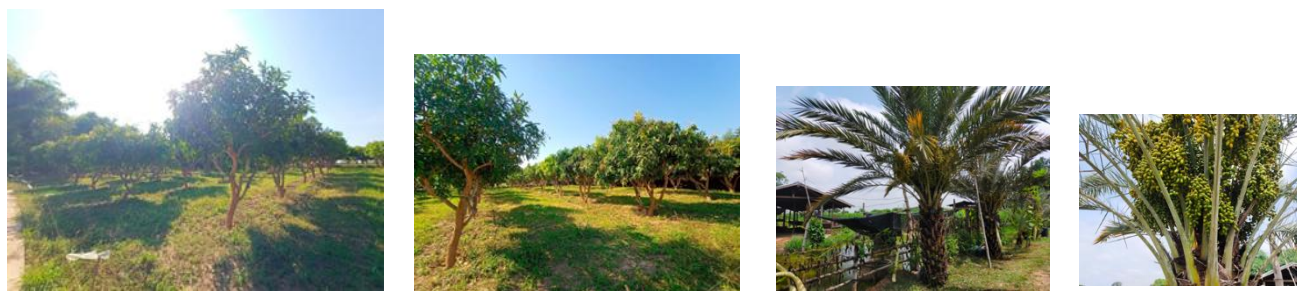
ฐานการเรียนรู้ : ที่ ๑ เกษตรผสมผสาน

ฐานการเรียนรู้ : ที่ ๒ การปรับปรุงบำรุงดิน การทำปุ๋ยหมักลดต้นทุน

ฐานการเรียนรู้ : ที่ ๓ การผลิตไม้ผล

แปลงเรียนรู้ :

เครือข่าย: จำนวน ๑๔ ศูนย์ ที่บันทึกในระบบรายงาน ศพก. <http://alc.doae.go.th>.

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร : นางสาวจิตลดา มาตตรา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๙๕-๖๖๒๗๒๖๑

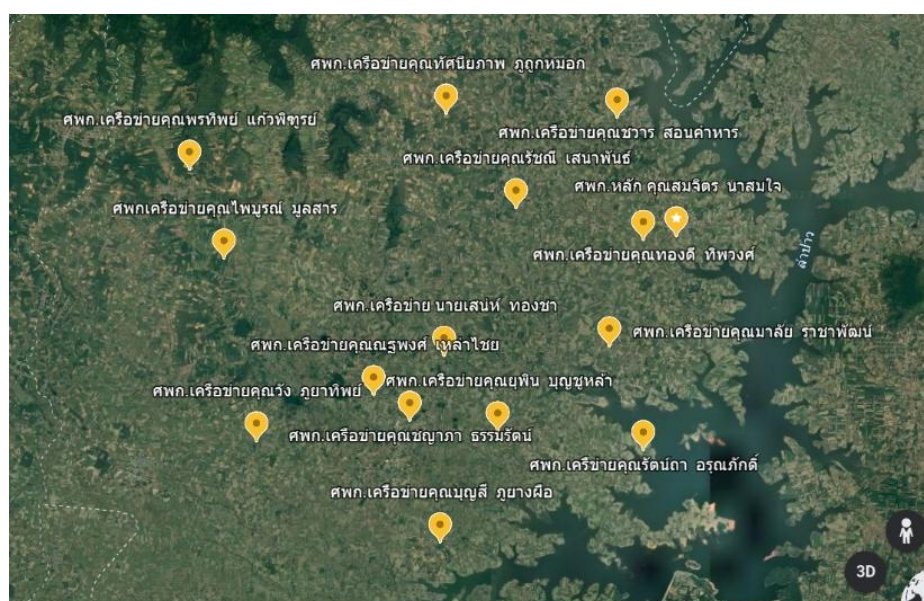
ข้อมูล ณ วันที่28 ธันวาคม 2566.....

ตารางแสดงศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองกงศรี
จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี ๒๕๖๘

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองกงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	แปลงนายวัง ภู ยาทิพย์	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๒	หนองใหญ่	นายวัง ภูยาทิพย์	๖๑๐๒๙๔๑๗๘
๒	กฤติชัย ฟาร์ม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๐	หนองบัว	นางสาวมาลัย รา ชาพัฒน์	๘๗๐๓๑๕๑๙๒
๓	วิสาหกิจชุมชน มะม่วงมหาชนก ตำบลหนองหิน	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๕	หนองหิน	นายชวาร์ สอนคำ หาร	๘๐๗๖๖๒๐๔๐
๔	ผักปลอดภัยลำ หนองแสน	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๕	ลำหนอง แสน	นางสาวชญาภา ธรรมรัตน์	๖๔๒๗๔๗๑๑๖
๕	ศูนย์เรียนรู้เกษตร ผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๓	หนองกง ศรี	นายบุญสี ภูยาง ผือ	๙๕๖๕๘๙๗๒๔
๖	ทัศนีย์ฟาร์ม	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	๙	ดงมูล	นางสาว ทัศนีย์ภาพ อุ่นทะ โคตร	๘๘๗๒๘๑๒๓๗
๗	ศูนย์เครือข่าย เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลลำหนอง แสน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๖	ลำหนอง แสน	นางยุพิน บุญชู หล้า	๘๗๒๓๔๘๖๐๙
๘	ไร่มะม่วงทรัพย์	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๖	หนองใหญ่	นางสาวพรทิพย์ แก้วพิฑูรย์	๖๕๓๔๗๔๒๒๓
๙	สวนเกษตรทฤษฎี ใหม่แบบ ผสมผสานพอ ไพบูลย์ มูลสาร	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๒	หนองใหญ่	นายไพบูลย์ มูล สาร	๙๒๘๕๙๗๘๑๗
๑๐	สวนเกษตร ผสมผสานผู้ใหญ่ เสน่ห์ ทองชา	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๕	โคกเครือ	นายเสน่ห์ ทองชา	๘๙๒๗๔๘๔๒๓

๑๑	ศูนย์เรียนรู้ด้านไร่นาสวนผสม	อื่นๆ	๑๑	ดงมูล	นางสาวรัชณี เสนาพันธ์	๘๐๓๗๔๙๖๓๔
๑๒	ศูนย์เรียนรู้ด้านไร่นาสวนผสม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๔	เสาเล้า	นางรัตนภา อรุณภักดิ์	๘๒๕๗๙๖๑๘๓
๑๓	สวนเกษตรผสมผสานพอเพียงดี	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑	หนองสรวง	นายทองดี ทิพวงศ์	๘๓๙๓๗๕๙๔๙
๑๔	โคกหนองนาโมเดลสวนทองถมปาร์ควิ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๒	ลำหนองแสน	นายณัฐพงศ์ เหล่าไชย	๘๑๙๗๕๔๒๑๙
๑๕	สวนเกษตรผสมผสานแม่เดือน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๕	หนองกุงศรี	นางสิรินันท์ มาตรา	๐๙๒๕๒๐๑๒๕๖
๑๖	ไร่เบญจวรรณ	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๖	หนองหิน	นางเบญจวรรณ จอมทอง	๐๘๓๙๙๓๘๖๘๗
๑๗	ศูนย์เครือข่ายด้านพืชผักตำบลหนองบัว	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๖	หนองบัว	นางดวง อันศิริ	๐๙๑๐๗๘๒๘๖๖
๑๘	ผักปลอดภัยนาสาร	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๖	หนองกุงศรี	นางสาวนริศรา คำลำปาง	๐๙๖๖๖๒๗๒๖๑

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพแผนที่แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองกุงศรี พ.ศ. 2567

ภาคผนวก 3.2

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

แผน ราย ศพก.

อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปีงบประมาณ 2568

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นางสมจิตร นาสมใจ สินค้าหลัก เกษตรผสมผสาน

จุดเด่น 1.เกษตรผสมผสาน 2.การปรับปรุงบำรุงดิน

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
			XXXXX													
1. การเตรียมการ																
-ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก.และ			XXXXX	↔												
-ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.				↔												
- กำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการ				↔												
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้				↔												
2.การพัฒนาศักยภาพ ศพก.			XXXXX													
2.1 การปรับปรุงฐานเรียนรู้																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การปลูกผักอินทรีย์	1	ฐาน					1 ม.ค. - 28 ก.พ.									
* การเพาะกล้า ระบบการให้น้ำ																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การผลิตปุ๋ยอินทรีย์	1	ฐาน					1 ม.ค. - 28 ก.พ.									
* การผลิตปุ๋ยอินทรีย์																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การใช้สารชีวภัณฑ์	1	ฐาน					1 ม.ค. - 28 ก.พ.									
* การผลิตธาตุอาหารไล่แมลง																
2.2 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้ เรื่อง การ	1	เรื่อง														
- การตรวจวิเคราะห์ดิน											1 มี.ค. - 30 ก.ค.					
2.3 การปรับปรุง/จัดทำข้อมูลประจำ	1	เรื่อง														
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน																
- ข้อมูลวิชาการ																
- ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร																
2.4 พัฒนาศูนย์เครือข่าย			XXXXX													
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย							19									
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย							19									
- ปรับปรุง/พัฒนา ฯลฯ									1 ก.พ.-31มี.ค.							
2.5 คณะกรรมการ ศพก.			XXXXX													
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก.	4	ครั้ง				10			6			12		7		
- ติดตามผลการเปลี่ยนแปลง																
การถ่ายทอดเทคโนโลยี																
3. การให้บริการของ ศพก.			XXXXX													
3.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	12	ครั้ง														
3.2 การให้บริการด้านการเกษตร																
3.3 การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	-	ครั้ง														
4. การอบรมเกษตรกร			XXXXX													
- การอบรมเกษตรกรผู้นำตาม	3/10	ครั้ง/ราย						13	13		15					
- สรุปผลการอบรม																
5. พัฒนาทีมงาน																
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนา																
6. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
6.1 การรายงานความก้าวหน้า																
6.2 สรุปผลการดำเนินงาน																

ทุกวันที่ 27 ของเดือน